

9. <http://www.hh.ua>
10. <http://www.edelman.com>
11. <http://www.nobletmedia.com>
12. <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 336.1:352

Ламський М.Д.,
аспірант кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНИЙ СТАН І СТРУКТУРА ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Lamsky M.D.,
Postgraduate Department of Finance
SHEI «Vadym Hetman Kyiv National
Economic University»

CURRENT STATUS AND STRUCTURE LOCAL BUDGET EXPENDITURES UKRAINE

АНОТАЦІЯ. Мета статті полягає у вивченні, аналізі та оцінці стану видатків місцевих бюджетів. Визначено основні напрями фінансування видатків місцевих бюджетів України. Досліджено проблеми функціонування та використання коштів місцевих бюджетів, у процесі виконання покладених повноважень на місцеві органи влади.
КЛЮЧОВІ СЛОВА: витрати бюджету, місцевий бюджет, фінансова децентралізація, бюджетування, орієнтоване на результат.

ANNOTATION. Aim of this paper is to study, analysis and assessment of local budgets. The main areas of financing of local budgets in Ukraine. The problems of operation and use of local budgets in the performance of powers to local authorities.

KEYWORDS: spending budget, local budget, fiscal decentralization, budgeting, results-oriented.

Постановка проблеми. У своєму розвитку Україна знаходиться на стадії, коли проведено достатньо реформ в економіці, а тому тепер країна може впевненіше робити подальші кроки в розробці фінансових методів і технологій на державному та місцевому рівнях. Велике значення в умовах обмеженості бюджетних ресурсів має не лише обсяг видатків з бюджету, а і оптимальність їх структури та ефективність управління ними. Проблема

оптимізації видатків місцевих бюджетів є надзвичайно актуальною як з огляду на проведення в Україні бюджетної реформи, так і з огляду на значу роль видатків для економічного розвитку України та її регіонів. Необхідною передумовою реалізації власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування є адекватний потребам обсяг фінансових ресурсів.

Місцеві бюджети забезпечують свою діяльність безпосередньо через процес здійснення видатків. На сьогоднішній момент кожне демократичне суспільство характеризується тим, що видатки бюджету повинні в повній мірі задовольняти потреби громадян. Кошти, які витрачаються з місцевих бюджетів на виконання повноважень органів місцевого самоврядування в більшій мірі пов'язані з інтересами усіх верств населення і суттєво впливає на соціально-культурний та економічний розвиток суспільства, конкретних територій і держави взагалі. Тому існує необхідність вдосконалення видаткової частини місцевих бюджетів, щоб забезпечити більш високий рівень життя регіонів.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питанням щодо визначення об'єктивних потреб фінансових ресурсів і проблем ефективного сплавляння їх з місцевих бюджетів приділяється значна увага багатьох провідних вітчизняних науковців, зокрема С. Буковинського, О. Кириленко, В. Кравченка, С. Слухая, І. Лютого, І. Луніної, В. Тропіної, К. Павлюк, А. Єпіфанова, І. Лукінова, Ц. Огонь, Д. Полозенка, С. Юрія та інші.

Метою роботи є дослідження структури видатків місцевих бюджетів в сучасних умовах розвитку, визначення напрямків і шляхів вдосконалення на основі аналізу структури та виконання видатків місцевих бюджетів.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати сучасний стан виконання видаткової частини місцевих бюджетів;
- визначити основні напрямки використання бюджетних коштів, для забезпечення соціально-економічного розвитку на місцевому рівні;
- надати рекомендації, щодо вдосконалення існуючої схеми проведення видатків на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Концепції реформування місцевих бюджетів, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 308-р у період до 2014 року проводиться ряд реформ у сфері місцевих бюджетів відповідно до стратегічного завдання регіональної політики — створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіонів,

забезпечення їх сталого розвитку, високої продуктивності виробництва та зайнятості населення. Метою реформування місцевих бюджетів є зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування, посилення впливу системи формування місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток і поліпшення добробуту громадян України.

Основними завданнями функціонування даної концепції є:

— підвищення ефективності управління коштами місцевих бюджетів і посилення контролю і відповідальності за дотримання бюджетного законодавства;

— посилення зацікавленості органів місцевого самоврядування у підвищенні рівня власних доходів шляхом стимулювання збільшення обсягів виробництва, валової доданої вартості, обсягу інвестицій і рівня доходів населення відповідно до інноваційного напрямку економічного розвитку;

— щорічне збільшення питомої ваги загального фонду місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України на кілька відсоткових пунктів;

— підвищення рівня самодостатності місцевих бюджетів шляхом удосконалення податкового законодавства відповідно до напрямів реформування податкової системи, зокрема системи місцевих податків і зборів і механізму здійснення зарахування податку з доходів фізичних осіб; оптимальний розподіл податків і зборів (обов'язкових платежів) між державним і місцевими бюджетами, передача окремих джерел доходів місцевим бюджетам (частина податку на прибуток, збір за спеціальне водокористування, плата за видачу ліцензій та інших); перерозподіл доходів між місцевими бюджетами та перегляд складу доходів, які враховуються та не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (податок з доходів фізичних осіб, плата за землю тощо).

Видаткова частина місцевих бюджетів відображає наслідки економічних і соціальних процесів у країні, адже видатки місцевих бюджетів безпосередньо пов'язані з інтересами широких верств населення й суттєво впливають на загальний соціальний стан у державі й насамперед на рівень добробуту населення, освіченості, забезпеченості медичними послугами, а також послугами в галузі культури, спорту, соціальної захищеності на випадок не передбачуваних обставин.

Слід наголосити на недосконалості нині діючої системи нормативно-правових актів, що регулюють процес формування місцевих бюджетів зокрема їх видаткової частини. Бюджетним кодексом запроваджено поділ усіх надходжень і видатків на такі,

що враховуються, і такі, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів.

На практиці створюється два окремих кошика. Величину першого кошика контролює вищий орган влади. Якщо сума накопичених там коштів перевищує потребу в них, решта підлягає вилученню; коли ж наявних у даному кошику коштів недостатньо для фінансування запланованих заходів, то бюджет відповідної адміністративно-територіальної одиниці має право на отримання дотації вирівнювання. Відповідно до ст. 85 чинного Бюджетного кодексу та його нової редакції держава може передати органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі фінансових ресурсів. На сьогодні ж ми маємо дуже низький рівень забезпеченості делегованих державою повноважень відповідними фінансовими ресурсами [1].

Кошти другого кошика є власністю відповідної громади, отже, вилученню не підлягають і використовуються на визначені даною громадою цілі. Зрозуміло, що розмір видатків з другого кошика обмежується сумою одержаних ним доходів. Чим більше коштів збере місцева влада до цього кошика, то більше різних програм зможе профінансувати в інтересах жителів відповідної території. На сьогодні, як доводить аналіз складу доходів зазначених кошиків, вагоміші доходи, — зокрема податок з доходів фізичних осіб, єдиний податок, — включено до першого кошика. Натомість частка другого кошика в доходній частині місцевих бюджетів є досить незначною, а отже, обмежено й кошти, якими бюджети можуть вільно розпоряджатися. Протириччя, які існують у законодавчих актах, що регулюють формування бюджетів усіх рівнів створюють низку суперечностей у бюджетних процедурах і породжують ряд негативних соціально-економічних наслідків [1].

Не менш важливою проблемою здійснення видатків з місцевих бюджетів та обчислення розміру і нормативів відповідних видатків по делегованих повноваженнях є нерівномірність і в окремих випадках дуже значна диференціація територіальних громад за показниками території, кількості та густоти населення, наявності об'єктів інфраструктури тощо. Що стосується надання субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам, то на сьогодні характерною ознакою планування відповідних видатків державного бюджету є відсутність системного підходу до визначення переліку субвенцій, їх обсягів, порядку їх використання, не досить прозорим є і порядок розподілу між регіонами [4].

Так, при затвердженні Закону України про Державний бюджет України щороку субвенції капітального характеру залишаються не розподіленими між регіонами, порядки їх використання не затверджуються. Після врегулювання зазначених питань кошти до місцевих бюджетів починають надходити тільки в III—IV кварталі, що унеможливує їх своєчасне використання враховуючи тривалу процедуру внесення відповідних змін до місцевих бюджетів у частині затвердження видатків за рахунок відповідної субвенції, проведення тендерних процедур, виготовлення проектно-кошторисної документації. У результаті так потрібні для розвитку регіонів кошти повертаються до Державного бюджету України у зв'язку із закінченням бюджетного року. Істотним недоліком у процесі надання місцевим бюджетам цільових субвенцій є відсутність реального джерела їх фінансування. Тобто системне щорічне невиконання планових показників доходів Державного бюджету України унеможливує повноцінного виділення коштів на виконання повноважень органів місцевого самоврядування.

Політика розширення власної дохідної бази на місцях обумовить загальне зниження рівня трансфертів, оскільки самодостатні місцеві бюджети зможуть обходитися без централізованої підтримки, натомість отримуватимуть її лише ті, хто дійсно цього потребує. Міжбюджетні трансферти мають не нівелювати, а лише пом'якшувати різницю в бюджетних доходах регіонів.

Аналіз статистичної інформації свідчить, що місцеві бюджети мають змогу фінансувати свої потреби за рахунок власних коштів лише на 43—44 %, решту видатків 57—56 % складають кошти державного бюджету. Необхідними умовами стабільності бюджетної системи є проведення бюджетної політики, спрямованої на забезпечення фінансової децентралізації на місцевому рівні. У зарубіжних країнах поняття фінансової централізації ототожнюється з терміном «фіскальна децентралізація», основоположником ідеї якої був американський економіст Ч. Тібу. На його думку, саме децентралізація потрібна для максимального наближення послуг до населення, удосконалення системи управління, підвищення ефективності розв'язання завдань, переданих на місцевий рівень.

Для ґрунтовного дослідження проблем забезпечення фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування проведемо аналіз фінансування видатків місцевих бюджетів України за 2008—2013 роки (табл. 1).

**ДИНАМІКА ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ
УКРАЇНИ У 2008—2013 РР. млн грн**

Роки	План	Факт	Факт вида- тків загаль- ного фонду	Факт вида- тків спеціаль- ного фонду	Рівень виконання плану, %	Темп росту фактичних видатків, %
2008	134690,5	126827,3	103485,1	23342,2	94,2	131,5
2009	137521,3	127135,6	108788,8	18346,8	92,4	100,2
2010	160880,8	152020,3	133474,9	18545,4	94,5	119,6
2011	186613,2	178070,5	149833,2	28237,3	95,4	117,1
2012	234508,9	221232,8	188638,6	32594,2	94,3	124,2
2013	243539,0	218236,1	194900,9	23335,2	86,9	98,6

Розраховано за даними «Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень»

За результати аналізу наведених даних бачимо щорічне зростання видатків місцевих бюджетів, проте фактичний обсяг видатків в 2013 році знизився до відповідного показника 2012 року на 1,4 % або 3 млрд грн. Обсяг видатків місцевих бюджетів у 2013 році становив 218236,1 млн грн, що на 91 408,8 млн грн більше в порівнянні із 2008 роком.

Специфіка функціонування місцевих бюджетів найповніше відображається у складі та структурі їхніх видатків. Протягом 2008—2013 років спостерігалася позитивна тенденція до зростання: обсягу видатків загального фонду місцевих бюджетів на 91415,8 млн грн. Що стосується спеціального фонду місцевих бюджетів, то порівняно з 2008 роком рівень обсягів видатків зменшився на 1 %. Така динаміка, за виключенням показників 2013 року, дає підстави вважати, що загальний обсяг видатків місцевих бюджетів України має виражену тенденцію до зростання, що свідчить про збільшення фінансових можливостей органів місцевого самоврядування. Питома вага видатків загального фонду місцевих бюджетів у 2008—2013 рр. зросла на 7,7 % і становила у 2008 р. — 81,6 %, 2009 р. — 85,6 %, 2010 р. — 87,8 %, 2011 р. — 84,1, 2012 р. — 85,3 % і 2013 р. — 89,3 %. Натомість питома вага видатків спеціального фонду місцевих бюджетів має тенденцію до зниження і у 2008 р. становила — 18,4 %, 2009 р. — 14,4 %, 2010 р. — 12,2 %, 2011 р. — 15,9 %, 2012 р. — 14,7 % і 2013 р. — 10,7 %.

Аналіз структури видатків загального фонду місцевих бюджетів за функціональною класифікацією дає підстави стверджувати, що значна частина видатків направлена на забезпечення соціально-культурної сфери населення (табл. 2). У 2013 частка цих видатків у структурі видатків загального фонду місцевих бюджетів склала 85,5 %, що на 0,03 % вище від показника 2008 р. У порівнянні з 2011 і 2012 роками даний показник зріс на 4,6 % і 6,2 % відповідно. У 2009 і 2010 роках витрати на соціально-культурну сферу у порівнянні з 2013 роком були вищими на 2,7 % і 3,4 % відповідно.

Таблиця 2

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ У 2008—2013 РР., %

Напрями місцевих видатків	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Державне управління	5,9	5,7	5,3	5,5	4,8	5,3
Житлово-комунальне господарство	4,5	4,1	3,0	4,6	8,8	3,5
Транспорт, дорожнє господарство	0,7	0,3	0,4	6,8	5,8	4,3
Трансферти з місцевих бюджетів до державного	-	-	-	1,5	0,6	0,7
Інші функції	3,7	1,7	2,4	0,7	0,7	0,7
Соціально-культурна сфера, у т.ч.:	85,2	88,2	88,9	80,9	79,3	85,5
Фізична культура і спорт	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9	0,9
Культура та мистецтво	3,1	3,1	3,3	2,8	2,7	2,9
Соціальний захист і соціальне забезпечення	21,8	21,8	23,3	23,2	22,5	25,7
Охорона здоров'я	23,6	24,9	25,0	21,4	21,2	22,1
Освіта	35,6	37,3	36,2	32,6	32,0	33,9

Розраховано за даними «Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень».

У структурі видатків загального фонду місцевих бюджетів за функціональною класифікацією у 2008 році порівняно з даними

2007 року найбільші зміни відбулися щодо видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення, де спостерігається зменшення питомої ваги на 1,9 % до 21,8 % і видатків на освіту, частка яких зросла на 0,8 % і становить 35,6 %. Також відмічається значне збільшення частки видатків загального фонду місцевих бюджетів на фінансування інших функцій (+1,9 %). Основною причиною таких змін стало збільшення видатків на протипожежний захист і рятування за рахунок фінансування заходів з ліквідації наслідків стихійного лиха, що сталося 23—27 липня 2008 року. Зростання обсягів і частки поточних видатків загального фонду місцевих бюджетів у першу чергу пояснюється збільшенням розмірів оплати праці працівникам бюджетних установ. Так, протягом 2008 року середній розмір мінімальної заробітної плати становив 532,5 грн на місяць, що на 23,8 % більше за показник 2007 року. Такі зміни збільшують навантаження на фонд оплати праці працівників бюджетних установ, і відповідно, приводять до збільшення обсягів зазначених видатків місцевих бюджетів. У структурі видатків загального фонду місцевих бюджетів у 2009 році за функціональною класифікацією порівняно з даними 2008 року найбільші зміни відбулися щодо видатків на освіту, де спостерігається збільшення питомої ваги на 1,7 % до 37,3 %, та видатків на інші функції, частка яких зменшилася на 2,0 % і становить 1,7 %. Також можна відмітити зростання на 1,3 % до 24,9 % видатків на охорону здоров'я. Відхилення часток решти видатків місцевих бюджетів порівняно з даними 2008 року знаходилося у межах 0,5 %.

Протягом наступних років особливих змін у структурі видатків не відбувалось. У динаміці бачимо лише значне збільшення витрат на житлово-комунальне господарство в 2012 році в порівнянні з минулими роками, незначне зменшення витрат на соціально-культурну сферу, менше ніж 80 %, порівняно з попередніми роками, і зниження витрат на державне управління і транспорт. 2013 рік ознаменувався ростом питомої ваги видатків на соціально-культурну сферу, на перший погляд, соціальна спрямованість видатків є позитивним явищем, проте на місцевому рівні залишається невирішеним питання пов'язане з фінансуванням інвестиційних проектів і розвитку господарств в регіонах. Доцільним є проведення аналізу структури видатків за економічною класифікацією, який дасть можливість деталізувати витрати місцевих бюджетів і виокремити захищені статті бюджету.

Таблиця 3

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ
УКРАЇНИ ЗА ЕКОНОМІЧНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ЗА 2008—2013 РР., %

Напрями місцевих видатків	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Капітальні видатки	6,3	2,5	3,1	6,1	6,5	6,5
Інші поточні видатки	6,2	5,5	6,3	9,6	7,3	6,5
Субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	5,2	5,1	4,0	5,6	10,2	4,6
Захищенні статті видатків, у т.ч.:	82,3	86,9	86,6	78,7	76,0	82,4
Виплата процентів (доходу) за зобов'язаннями	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7
Поточні трансферти населенню	19,7	18,6	20,2	20,7	20,1	23,2
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	0,0	0,0	0,0	1,4	0,5	0,7
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	5,7	7,2	7,3	6,4	6,3	5,9
Продукти харчування	2,9	3,0	2,9	3,1	2,7	2,9
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	1,7	2,2	2,0	2,0	1,9	2,0
Оплата праці з нарахуваннями	51,8	55,2	53,5	44,5	43,9	47,0

Розраховано за даними «Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень»

Як бачимо з наведеної таблиці, захищенні статті бюджету займають найвагоміше місце в структурі видатків і коливається в діапазоні від 76 % до 89,9 %, при цьому за 2011—2012 роки їх рівень суттєво зменшився порівняно з 2010 роком, за рахунок суттєвого зниження витрат на оплату праці з нарахуваннями та зменшення поточних витрат населенню. Відповідно, в 2012 році суттєво збільшились субсидії підприємствам (установам та організаціям). Основні напрямки реалізації видатків направлені на оплату праці та нарахування (майже половина), в меншій мірі на поточні трансферти населенню, та оплату комунальних послуг і енергоносіїв.

Найбільшу питому вагу у структурі видатків за економічною класифікацією займають *поточні видатки*. Вони становили 94,4 % обсягу всіх видатків загального фонду місцевих бюджетів. Капітальні видатки профінансовані у розмірі 5,6 % усіх видатків загального фонду місцевих бюджетів. Такий підхід до розподілу коштів (коли понад 90 % усіх видатків загального фонду місцевих бюджетів припадає на поточне утримання бюджетних установ) призводить до занепаду цих установ, оскільки коштів на оновлення устаткування, капітальний ремонт, запровадження енергозберігаючих технологій та інші інноваційні заходи не вистачає. Отже, необхідно змінити методологію розрахунку дотації вирівнювання у бік збільшення фінансових нормативів бюджетної забезпеченості для врахування капітальних видатків бюджетних установ.

Понад 82,2 % усіх видатків місцевих бюджетів у 2008 році були спрямовані на фінансування захищених статей видатків, що практично відповідає показникам 2007 року. Водночас найбільші зміни у структурі видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією пов'язані з збільшенням частки видатків на оплату праці з нарахуваннями на 1,4 % до 51,8 % усіх видатків місцевих бюджетів.

Понад 86,8 % усіх видатків місцевих бюджетів у 2009 році були спрямовані на фінансування захищених статей видатків, що на 4,6 % більше за аналогічний показник 2008 року. Водночас найбільші зміни у структурі видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією пов'язані зі збільшенням на 3,4 % часток видатків на оплату праці з нарахуваннями до 55,2 % від усіх видатків місцевих бюджетів і на оплату комунальних послуг та енергоносіїв — на 1,4 % до 7,1 %. Також варто вказати на зменшення на 1,0 % частки видатків на поточні трансферти населенню.

У 2010 році понад 86,6 % усіх видатків місцевих бюджетів були спрямовані на фінансування захищених статей видатків, що практично відповідає аналогічному показнику за попередній рік. У структурі видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією найбільше зростання на 1,6 % демонстрували видатки на поточні трансферти населенню. У структурі видатків місцевих бюджетів у 2011 році відмічається зменшення на 1,0 % частки видатків на оплату праці з нарахуваннями, які традиційно є найбільшими серед усіх видатків місцевих бюджетів і становлять за підсумками 2011 року 44,6 %. У розрізі економічної класифікації 76,0 % усіх видатків місцевих бюджетів у 2012 році припадає на захищені статті, що менше за відповідний показник 2011 року на

2,7 %. У структурі видатків місцевих бюджетів відмічається зростання на 3,1 % частки видатків на поточні трансферти населенню на соціальне забезпечення (до 23,2 %) та на стільки само частки видатків на оплату праці з нарахуваннями, що традиційно є найбільшими серед усіх видатків місцевих бюджетів і становлять за підсумками 2013 року 47,0 %.

Крім того, спостерігається зменшення на 5,6 % частки видатків на субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям), а також на 0,4 % — частки видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (до 5,9 %). У цілому поточні видатки місцевих бюджетів становили понад 205,6 млрд грн, що майже на 0,4 % менше, ніж за 2012 рік. Капітальні видатки профінансовано у розмірі 14,2 млрд грн, їх обсяги зменшилися майже на 2,0 млрд грн, або на 12,2 %.

Висновки. Для підвищення ефективності процесу формування видаткової частини місцевих бюджетів доцільним є:

— розширення доходної бази місцевих бюджетів шляхом перерозподілу доходів між державним і місцевими бюджетами, перегляду складу доходів I і II кошків місцевих бюджетів, розширення переліку місцевих податків і зборів;

— компенсації втрат надходжень місцевих бюджетів, пов'язаних з наданням державою пільг по сплаті податків;

— запровадити систему БОР (бюджетування, орієнтоване на результат), що визначається як система формування бюджету, яка відображає зв'язок між бюджетними витратами та досягнутими результатами [4].

Література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Декрет Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» від 20.05.1993 р. №56—93 // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 30. — С. 336.

3. *Бойцун Н. Є.* Адаптація європейського досвіду управління місцевими фінансами в Україні / Н. Є. Бойцун // Фінанси України. — 2005. — №5. — С. 6—11.

4. *Кириленко О.П.* Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика): Монографія. — К.: НІОС, 2000. — 384 с.

5. *Науменко А.М.* Напрями підвищення прибутковості місцевих бюджетів [Текст] / А. М. Науменко // Фінанси України. — 2009. — № 5. — С. 127—131.

6. Шевчук Н.Ю. Структура видатків місцевих бюджетів України та особливості їх побудови [Текст] / Н.Ю. Шевчук // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 5 (83). — С. 202—207.

References

- 1 Budget Code of Ukraine of 08.07.2010 N 2456-VI [electronic resource]. — Mode of access: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- 2 Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On local taxes and fees» 20.05.1993 r. No56—93 // VVR Ukrainy.-1993. — № 30. — S. 336.
- 3 Boytsun NE Adapting European experience managing local finances in Ukraine / NE Boytsun // Finance of Ukraine. — 2005. — №5. — P. 6—11.
- 4 Kirilenko AP Local governments Ukraine (history, theory, practice): Monohrafiya. — K.: NIOS, 2000. — 384p.
- 5 Naumenko A.M. Ways to increase the profitability of local budgets [Text] / A. Naumenko // Finance Ukraine. — 2009. — № 5. — S. 127—131.
- 6 N. Shevchuk The structure of local budgets in Ukraine and especially their construction [Text] / N. Shevchuk // Current Problems ekonomiky. — 2008. — № 5 (83). — S. 202—207.

УДК 336.719

Приходько Є.А.,

аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Prykhodko Y.A.,

postgraduate of banking department
KNEU named after Vadym Hetman

THE CONCEPTION AND FEATURES OF BANKING COMPETITION IN MODERN CONDITIONS

АНОТАЦІЯ. У статті дано визначення поняття «банківська конкуренція» на основі аналізу поглядів в науковій літературі. Визначено основні характеристики банківської конкуренції та її специфіка. Автором з'ясовано особливості розвитку банківської конкуренції на сучасному етапі.